

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

✉: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501 ☎: 06-1/441-6502

✉: titkarsag@panasztestulet.hu

🌐: www.panasztestulet.hu

Ügyszám: FRP/646/2013/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

85/2014. (IV. 16.) számú

Állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **panaszos¹** 2013. szeptember 9-én előterjesztett **panasza alapján indult eljárásban** a 2014. április 16-án megtartott zárt ülésén született állásfoglalását

m e g k ü l d i a z O r s z á g o s R e n d ő r f ő k a p i t á n y a k .

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben **alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.**

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

I.

A panaszos vele szemben 2013. szeptember 9-én fogantatosított intézkedéssel szembeni panaszát, még az intézkedés napján elektronikus panaszbejelentő formanyomtatványon terjesztette elő, amelyet másnap postára adott aláírt beadványával megerősített.

1) A panaszbeadvány szerint a panaszost 2013. szeptember 9-én körülbelül 11 óra 30 perckor jegyzőkönyv felvétele miatt előállították *a kerületi Rendőrkapitányságra (a továbbiakban: Rendőrkapitányság)*, ahol 4,5 órán át a fogdában kellett tartózkodnia, mint egy körözött bűnözőnek. A panaszos kifogásolja, hogy a fogdán kellett várnia a jegyzőkönyv felvételéig. A panaszos előadta továbbá, hogy az előállítás során szüleit szeretne volna értesíteni, de telefonját nem használhatta, azt a fogdán el is vették tőle. A panaszos kérte, hogy édesanyját értesítsék ki, és megadta a telefonszámát is, de ez nem történt meg. Amikor este 18 óra után hazaért, akkor tudta meg édesanyjától, hogy nem értesítették őt, és amíg haza nem ért a család

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

nagyon aggódott érte. A panaszosnak ráadásul megbeszélte találkozóját, azonban ezt sem tudta lemondani. A panaszos állítása szerint a jegyzőkönyvről másolatot nem kapott, továbbá kifogásolta, hogy a jegyzőkönyv felvételhez ujjlenyomatot vettek és fényképet készítettek róla, mint egy bűnözőről.

Mindezekre tekintettel a panaszos kérte a Testület vizsgálatát.

2) Az előadó testületi tag 2013. szeptember 11-én kelt levelében hívta fel arra a panaszos figyelmét, hogy a Testület vizsgálatát csak abban az esetben kezdi meg, ha aláírásával ellátott beadványban is kéri ügyének elbírálását, egyúttal tájékoztatta a Testületre irányadó hatásköri és eljárásjogi rendelkezésekről. Az előadó testületi tag tájékoztató levelében az intézkedéssel kapcsolatban számos pontosító kérdést feltett az intézkedés kezdeményezésére és körülményeire vonatkozóan.

3) A panaszos 2013. szeptember 10-én postára adott, és a Testület által szeptember 13-án iktatott megerősített beadványához csatolt szeptember 9-én ultrahang diagnosztikáról, valamint traumatológiai szakrendelésről kiállított ellátási lapot. A traumatológiai szakrendelésről készült irat kórismeretként rögzítette, hogy a panaszost aznap dél körül a lépcsőházban általa ismert személy hasba rúgta. Az orvosi dokumentum szerint „has puha, betap., küls. nyom nem látható. Epygastrialisan és a jobb borda alatt nyom. érz. Mellkas fiz. vizsg. neg. Hasi parenchymás szervsérülés nem igazolható, teendőt nem igényel.

II.

A Testület az ügy érdemi vizsgálata, a tényállás alaposabb megismerése érdekében felvilágosítást kért az Országos Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: ORFK) Ellenőrzési Szolgálatán keresztül az illetékes rendőri szervtől, valamint megküldeni kérte az ügyvel kapcsolatos rendőrségi dokumentumokat, a konkrét kérdésekkel kapcsolatban a rendőrség álláspontját. A panaszos szempontjából a következők relevánsak.

1) A kapitányságvezető 2013. október 7-én kelt levelében a Testület megkeresésének eleget téve az alábbiakról nyújtott tájékoztatást.

2013. szeptember 9-én 10 óra 59 perckor G. r. főtörzsszászlós és L. r. törzsrőrmester a Rendőrkapitányság ügyeletesének utasítására megjelent a panaszos lakóhelyeül szolgáló társasházban, mivel az ott lakó S. azt a bejelentést tette, hogy szomszédjával vitába keveredett és a szomszédja a vita hevében megrúgta őt.

A bejelentő S.-t az intézkedő rendőrök meghallgatták, aki elmondta részükre, hogy 2013. szeptember 1-jén a szomszédja, a panaszos ellen feljelentést tett a Rendőrkapitányságon, amelyről jegyzőkönyv is készült. Emiatt kérte őt számon a panaszos, akivel aznap 10 óra 30 perckor körüli időben összeszólalkoztak a lépcsőházban. A panaszos azt mondta neki, hogy „te fa***ó k**a mit képzelsz magadról, mért öntöd le a kutyát vízzel”. A bejelentő elmondta, hogy miután hallotta, hogy a panaszos miként beszél vele, állítása szerint közölte vele, hogy „menj a k**a anyádba”. A panaszos ettől a kijelentéstől ideges lett és elindult az irányába, majd a lépcsőház liftjénél beérte és egy alkalommal őt a panaszos a bal combján megrúgta, amit erősen fájalt. S. elmondta továbbá, hogy az elkövető a másik emeleten lakik. Az intézkedő rendőrök a bejelentőnek mentőt hívtak a helyszínre. Majd mivel a bejelentő által elmondottak alkalmasak voltak a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 339. § (1) bekezdésében foglalt garázdaság vétségének a megállapítására, ezért az intézkedő rendőrök a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban:

Rtv.) 13. §-a lapján megjelentek a panaszos lakásánál és vele szemben intézkedést kezdeményezettek.

A panaszos a rendőrök kérdésére elmondta, hogy valóban szóváltásba keveredett a házban lakó idős nővel és elismerte, hogy egy alkalommal valóban megrúgta az idős nőt a jobb lábával a bal combján. Elmondta továbbá, hogy az idős nő szidalmazta az édesanyját, valamint amikor elindult irányába, hogy kérdőre vonja a nőt, az egy alkalommal irányba rúgott, amely rúgástól sérülést nem szenvedett, ellenben a bordó színű pólóján poros lábnyomat keletkezett. A rendőrök a panaszos pólóját megtekintették, amelyen egy poros folt volt látható, ellenben azt, hogy az mitől keletkezett, mitől származik megállapítani nem tudták.

A helyszínre kiérkező mentők S.-t megvizsgálták és megállapították, hogy a bejelentő bal combján, nyolc napon belül gyógyuló zúzódás keletkezett, mely sérülés minden kétséget kizáróan combra mért rúgástól származott. Továbbá közölték, hogy a sérült további orvosi ellátást nem igényel.

Az intézkedő rendőrök S.-t nyilatkoztatták a panaszos pólóján található szennyeződésről, amelyről elmondta, hogy ő nem rúgta meg a panaszost, az idős korára tekintettel a lábát sem tudja felemelni.

G. r. főtörzszászlós a panaszost a Btk. 339. § (1) bekezdésébe ütköző garázdaság vétségének elkövetése miatt elfogta és közölte a panaszossal, hogy az általa elkövetett garázdaság miatt előállítják a Rendőrkapitányságra. A panaszos előállítására az Rtv. 33. § (1) bekezdés a) pontja alapján került sor.

Az intézkedő rendőrök által készített rendőri jelentés alapján a panaszos együttműködő magatartást tanúsított.

G. r. főtörzszászlós felhívta a panaszos figyelmét, hogy amíg rendőri intézkedés alatt áll a mobiltelefonját nem használhatja, melyet tudomásul vett, továbbá tájékoztatta, hogy kiértesítendő személyt megnevezhet.

Az intézkedés során a panaszossal szemben nem alkalmaztak kényszerítő eszközt.

A panaszost B. r. főtörzsrőrmester és B. r. törzsrőrmester állította elő a Rendőrkapitányságra, ahol 12 órakor elhelyezték az előállító helyiségben.

Az Rtv. 33. § (4) bekezdése alapján a panaszost jogairól és kötelezettségeiről tájékoztatták, aki az erről szóló nyilatkozatokat aláírásával hitelesítette.

A panaszos szeptember 9-én 10 óra 59 perctől 17 óra 42 percig volt előállítva, amely során az alábbi eljárási cselekmények történtek meg:

- a helyszíni intézkedés 10 óra 59 perckor kezdődött;
- 12 órakor került a panaszos befogadásra az előállító helyiségbe;
- 12 óra 49 perctől 13 óra 37 percig hallgatták meg a sértettet tanúként;
- adatkarbantartás elvégzése és a bűnügyi nyilvántartásba vételhez szükséges iratok előkészítése;
- 16 óra 45 perctől 17 óra 17 percig a panaszost hallgatták ki gyanúsítottként;
- 17 óra 17 perctől bűnügyi nyilvántartásba vétel történ meg;
- 17 óra 42 órakor a panaszost szabadon bocsátották.

A panaszos részére B. r. hadnagy ügyeletes tiszt adta át az igazolást az előállítás időtartamáról, amely átvételét aláírásával hitelesítette.

A panaszos édesanyját kérte kiértesíteni * telefonszámon, akit B. r. hadnagy próbált telefonon elérni, azonban a hadnagy jelentése alapján ez nem vezetett eredményre, mivel nem vették fel a telefont.

A panaszos meghallgatását végző J. r. főörzsászlós jelentése alapján a panaszos sem szóban, sem írásban nem kért másolati példányt a meghallgatásáról szóló gyanúsított kihallgatásáról készült jegyzőkönyvből.

Az intézkedéssel összefüggésben a panaszossal szemben a Btk. 339. § (1) bekezdésébe ütköző garázdaság vétsége miatt indult büntetőeljárás a Rendőrkapitányságon.

A panaszos ellen a sértett 2013. szeptember 1-jén feljelentést tett, amely alapján a Rendőrkapitányság Igazgatásrendészeti osztályán szabálysértési eljárás indult.

A panaszos meghallgatását követően az előállítás időtartamáról szóló igazolást átvette, kitöltötte.

A panaszos nem jelezte, hogy bármilyen kifogása lenne a rendőri fellépéssel kapcsolatban, bár erre több lehetősége nyílt volna az általa aláírt nyilatkozatokon, mégsem jelezte, hogy panasszal élne a rendőri intézkedéssel szemben.

2) 2013. szeptember 1-jén S. az alábbi tartalommal tett bejelentést.

2013. szeptember 1. napon 7 óra 45 perc körüli időben kinézett az ablakából, amikor azt tapasztalta, hogy a társasházukban lakó panaszos kutyát sétáltat. A kutyán póráz volt, de szájkosár nem volt rajta. S. arra lett figyelmes, hogy a panaszos arra biztatja a kutyáját, hogy kapjon el egy cicát, aki meglapulva feküdt az ablaka alatt. S. elmondása szerint állatbarát, és hogy megakadályozza a kutya támadását, egy 2 dl-es pohárba ½ dl vizet engedett, majd a kutya és a macska közé spriccelte. A macska ekkor felugrott, és el tudott menekülni. A kutyát sétáltató fiú, minősíthetetlen hangnemben el kezdett ordítani vele, mindenféleképpen elmondta, például „Te f***ó k**a!”, „Megállj, felmegyek!”, majd bement a lépcsőházba. S. erre az ajtóhoz ment, és bezárta a hevederzárát, majd leellenőrizte, hogy az jól be legyen az zárva, mivel megijedt. Ezt követően a panaszos el kezdett dörömbölni az ajtón, valószínűleg ököllel verhette azt, mert a hevederzáron lévő hűtőmágnesek leestek a földre. S. nem nyitotta ki az ajtót, de a panaszos lement az ablaka alá, és akkor azt kiabálta fel neki, hogy „megöllek”. S. nagyon megijedt és felháborodott ezen a viselkedésen, és úgy vélte, ez túrhetetlen, hogy ilyen agresszív legyen valaki. S. elmondta, hogy egyedül él, és fél attól, hogy a panaszos rátöri a lakásajtót, ezért tett bejelentést.

3) L. r. törzsörmester és G. r. főörzsászlós által aláírt az elfogás végrehajtásáról készült jelentés szerint a panaszost 2013. szeptember 9-én 10 óra 59 perckor vonták intézkedés alá, akit az Rtv. 29. § (1) bekezdés alapján igazoltattak, a 29. § (4) bekezdése szerint – átvizsgáltak, és a 33. § (1) bekezdés a) pontja alapján elfogták. Az intézkedés során a panaszossal szemben kényszerítő eszközt nem alkalmaztak.

Az intézkedés alapjául szolgáló eseményeket a jelentés a kapitányságvezető tájékoztató levelében foglaltaknak megfelelően ismertette, amelyet az alábbiakkal egészített ki.

S. elmondta a rendőröknek, hogy a panaszos megrúgta őt, segítségért kiabált, de a segélykérésre nem reagált senki, így ezt követően visszament lakásába, majd értesítette a rendőrséget. Elmondta továbbá, hogy a tettlegességet követően a panaszos felment a lakásába.

A helyszínrre a mentő 11 óra 25 perckor érkezett meg és 11 óra 40 perckor távozott.

Az eset kapcsán mindkét fél elmondta, hogy a történetkor a lépcsőházban senki sem tartózkodott, az esetet kívülálló nem látta.

Mivel a helyszínen további adatgyűjtés és tanúkutatás vált szükségessé, így az ügyeleten keresztül a panaszos előállításához segítséget kértek a rendőrök, mely során B. r. főtörzsőrmester, illetve B. r. törzsőrmester 11 óra 45 perckor a helyszínen megjelent, majd a panaszos előállítását megkezdték.

A tanúkutatás során meghallgatták a társasház gondnokát, aki kérdésre elmondta, hogy a történetből nem érzékelt semmit, továbbá a lakók sem jelezték felé a problémát.

A helyszínen végzett további tanúkutatás eredményre nem vezetett, mivel kopogtatására nem nyitott ajtót senki.

Az intézkedéssel érintett személyeknek megadták a kellő felvilágosítást, továbbá tájékoztatták őket, hogy a rendőri intézkedéssel szemben 30 napon belül panasszal élhetnek, továbbá 20 napon belül panaszukat a Testületnél is megteheti.

A panaszost panasz és sérülésmentesen helyezték el az előállító helyiségben.

A panaszossal szemben 12 óra 5 perckor Drager légalkohol mérő készüléket alkalmaztak, mely negatív értéket mutatott.

A jelentés megjegyzi, hogy a védelemhez való jog gyakorlására vonatkozó szóbeli közlés a 23/2003. (VI. 24.) BM-IM együttes rendelet 4. § (4) bekezdése alapján 10 óra 59 perckor megtörtént. Az Rtv. 33. § (4) bekezdése alapján az előállítás okáról a rendőrök tájékoztatták a panaszost, az előállítás idejéről szóló igazolás kiadásra került, és az előállító egységben történő elhelyezéssel kapcsolatban a 19/1995. (XII. 13.) BM. rendelet 2. § (8) és (9) bekezdése, és 19/1996. (VIII. 23.) ORFK utasítás 36/A. bekezdése alapján a panaszos jogairól és kötelezettségeiről szóló írásos tájékoztatást a panaszos megkapta.

A jelentés rögzíti, hogy a panaszos ellen az általa elkövetett cselekmény miatt büntető feljelentést tesznek.

A jelentéshez csatolt parancsnoki vélemény és kivizsgálás megállapításai szerint a panaszossal szemben végrehajtott igazoltatás, átvizsgálás és elfogás jogszerű és szakszerű volt. A parancsnok úgy ítélte meg továbbá, hogy az intézkedés megfelelt az Rtv. 15. §-a szerinti arányosság követelményének.

4) A panaszost az intézkedés napján 16 óra 45 perctől 17 óra 17 percig gyanúsítottként hallgatták ki a Btk. 339. § (1) bekezdésébe ütköző és az (1) bekezdése szerint minősülő garázdaság vétségének megalapozott gyanúja miatt ismeretlen tettes ellen folyamatban lévő eljárásban az alábbi gyanúsítás miatt.

A rendelkezésre álló adatok szerint a panaszos megalapozottan gyanúsítható azzal, hogy szeptember 9-én 10 óra 59 perckor a társasház lépcsőházában a földszinten szóváltásba keveredett S.-sel, majd a szóváltást követően egy esetben S.-t a bal combján megrúgta, miközben azt kiabálta, hogy „meneküljél”. Ezen viselkedése olyan kihívóan közösség ellenesnek minősült, amely alkalmas volt arra, hogy másokban félelmet, riadalmat és megbotránkoztatást keltesen, ezért megalapozottan gyanúsítható a fent hivatkozott bűncselekménnyel.

A panaszos kérdésre elmondta, hogy a gyanúsítást megértette, és tudomásul vette, de panasszal él, mert nem úgy történt minden, ahogyan az a gyanúsításban szerepel.

A panaszos kérdésre elmondta, hogy a körülbelül egy héttel ezelőtt kezdődött minden, neki van egy labrador retriever kutyája, és azt sétáltatta, majd ahogy a bejárati kapu közelébe értek a kutya, amennyit a póráz engedett beszaladt a bejárat melletti bokros részre, mert ott érezte a macskaszagot. A kutya észrevette, hogy ott macska van, mert a szomszéd néni ott eteti a kóbor macskákat, a kutya azonban nem szereti a macskát. Ahogy a kutya beszaladt a bokrok közé, a néni leöntötte őt és a kutyát körülbelül egy másfél liter vízzel. A panaszos és a kutya is vizesek lettek. A panaszos ekkor felkiabált S.-nek, de már nem tudja, hogy mit, valami olyasmi hangozhatott el, hogy „most ezt miért kellett, vagy minek volt ez”. A panaszos kérdésre elmondta, hogy akkor szerinte nem hangzott el részéről, hogy f***ó k**a, és nem dobott semmit az ablaknak, nem is volt nála semmi, amit dobhatott volna.

A mai napon délelőtt a panaszos S.-sel összefutott a bejárati kapuban, ő ment volna ki, S. meg be, amikor a panaszos megkérdezte, hogy a múltkor miért öntötte le vízzel, de S. nem válaszolt. Ezzel a panaszos ment is tovább, de meghallotta, hogy S. azt mondja, hogy a „k**a anyád”. Ugyan eléggé halkán mondta, de mivel más nem tartózkodott ott, hallható volt, és biztos, hogy a panaszosnak szólt. Ezért a panaszos megfordult és visszament, ahogy a lengőajtót kinyitotta, S. hasba rúgta. A panaszos S.-t pedig combon rúgta, majd hátat fordított, és más nem történt.

A panaszos kérdésre még az alábbiakat adta elő. Egy héttel ezelőtt nem ment fel S.-hez dörömbölni. Nem a legjobb a viszonya S.-sel, mikor odaköltöztek és pakoltak be, már akkor kiszólt, hogy ne hagyják a szemetet széjjel, pedig még csak akkor pakoltak be. A közel 70 éves S. szemből rúgott a panaszos hasára, úgy hogy felhúzta a lábát hajlított térdrel. A panaszos nem kért orvosi ellátást, mert különösebb fájdalma nem volt, így nem hiszi, hogy elmegy orvoshoz. A panaszos nem kíván magánindítványt előterjeszteni S.-sel szemben könnyű testi sértés miatt, mivel fájdalma nincs, orvosnál nem volt, nyoma sincs az egésznek. S. azért öntötte le a panaszost vízzel egy hete, mert bement a kutya a macskához. A panaszos nem uszította a kutyát a macskára.

A panaszosnak kérdése, észrevétele és indítványa nem volt, tanút nem tudott megnevezni.

5) Az „Igazolás” elnevezésű irat szerint a panaszossal szemben az Rtv. 33. § (1) bekezdés a) pontja alapján 2013. szeptember 9-én 10 óra 59 perctől 17 óra 42 percig személyi szabadságot korlátozó intézkedés foganatosítása miatt a Rendőrkapitányság épületében tartózkodott. Az előállítás során panaszosnak sérülése és panasza nem keletkezett.

6) Nyilatkozat a fogvatartott élelemmel történő ellátásáról elnevezésű irat szerint a panaszos 5 órát meghaladó fogvatartása során élelmet nem kért.

7) A panaszos által aláírt „Nyilatkozat” elnevezésű formanyomtatvány szerint a panaszos az előállítással, az előállító helyiségben történő elhelyezéssel, illetve az ott tartózkodással

kapcsolatos jogairól és kötelezettségeiről, valamint jogorvoslati lehetőségeiről a tájékoztatást megkapta, az előállítással kapcsolatban panaszja nincs, valamint az előállítása során sérülése nem keletkezett. A panaszos édesanyja kiértesítését kérte (a telefonszámot feltüntették), és az előállítás során élelmet nem igényelt. A nyilatkozat az előállítás várható időtartamként 8 és 4 órát tüntet fel. A panaszos azzal kapcsolatban, hogy az előállításból 16 óra 25 perckor panasz- és sérülésmentesen távozott-e, a nem szót jelölték meg.

8) Megküldésre került „Nyilatkozat” elnevezésű nyomtatvány az előállított/elővezetett személy előállító helyiségben történő elhelyezésekor a szóbeli tájékoztatás megtörténtéről és megértéséről, hozzátartozó, egyéb személy értesítéséről és az írásos tájékoztatók átvételéről, amely szerint a panaszos az édesanyja kiértesítését kérte (a telefonszámot feltüntették).

9) Az előállító helyiségben elhelyezett fogvatartott személyről szóló nyomtatvány szerint a panaszos 12 órától 16 óra 35 percig volt elhelyezve.

10) G. r. főtörzszászlós 2013. október 4-én jelentést készített, amely azzal egészítette ki a fentieket, hogy a helyszínen az előállítás időtartamára vonatkozóan a kellő tájékoztatást a panaszos megkapta, mely szerint az nyolc óra, amely indokolt esetben meghosszabbítható. A panaszos figyelmét továbbá felhívta, hogy amíg a rendőri intézkedés alatt áll, a mobiltelefonját nem használhatja, melyet tudomásul vett, illetve tájékoztatta, hogy kiértesítendő személyt megnevezhet.

11) J. r. főtörzszászlós 2013. október 4-én kelt jelentésében az alábbiak olvashatók.

Az ügyeletes utasítására 13 óra 40 perctől egy fiatalos gyanúsítottal szemben halaszthatatlan nyomozati cselekmények elvégzésére került sor a törvényes képviselő és a védő jelenlétében 16 óráig.

A panaszost a Rendőrkapitányság az előállító helyiségéből a rendkívüli ór 16 óra 25 perckor bocsátotta el végleg minden holmijával, majd gyanúsítottként került kihallgatásra garázdaság vétség megalapozott gyanúja miatt 16 óra 45 perctől 17 óra 17 percig, ezt követően bűnügyi nyilvántartásba vétele megtörtént és igazolással az épületből 17 óra 42 perckor távozott. A panaszos sem szóban, sem a jegyzőkönyvben, írásban nem kért másolati példányt a kihallgatásáról készült jegyzőkönyvből. A gyanúsított részére a jegyzőkönyv kiadása térítésmentes, melyről ingyenes irat átvételéről szóló jegyzőkönyvet kell készíteni és aláíratni.

A panaszos a rendőri intézkedéssel összefüggésben panaszt nem jelzett sem a kihallgatása előtt, sem az alatt és szabadon bocsátásakor sem.

12) B. r. főhadnagy 2013. október 6-án kelt jelentése szerint a panaszos az előállító helyiségben történt befogadásakor jelezte, hogy édesanyjának kiértesítését kéri. A panaszos által kért kiértesítés, az eredményes nyomozás érdekeinek figyelembe vételével, megtörtént. Az édesanyját B. r. főhadnagy az ügyeleti helyiségben lévő telefonkészüléken felhívta, de a hívott fél nem vette fel a telefont. A főhadnagy a telefonhívás pontos idejét nem tudta megmondani, és arra sem emlékszik – az eltelt időre való tekintettel –, hogy hány alkalommal kísérelte meg felvenni a kapcsolatot a panaszos édesanyjával, de arra határozottan emlékszik, hogy a panaszos által megadott telefonszámot hívta, de a hívott fél nem vette fel.

A főhadnagy megjegyezte, hogy az ügyeleti helyiségben elhelyezett telefonokról kezdeményezett hívás esetében, a hívott félnél „ismeretlen” jelzéssel jelenik meg a hívás. Így

gyakori, hogy a telefont azért nem veszi fel a hívott fél, mert ismeretlen személytől érkezik hívás a telefonjára.

Amennyiben az előállított által kért kiértesítés nem vezet eredményre, egyéb módon kísérlik meg a kért személy kiértesítését. Ebben az esetben egyéb módon történő kiértesítésre nem került sor, mert az előállított személy előállítása 17 óra 42 perckor megszűnt, szabadon lett bocsátva.

III.

1) A Testület a panaszeljáráásban mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy mely panaszosi sérelmek kivizsgálásra terjed ki a hatásköre.

Az Rtv. 92. §-ának (1) bekezdése szerint az, akinek az Rtv. IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása alapvető jogát sértette – választása szerint – panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez, vagy kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány, valamint a főigazgatók a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálják el.

Ezen rendelkezés alapján a Testület hatáskörébe kizárólag azon rendőri intézkedések és mulasztások tartoznak, melyek az Rtv. felsorolt fejezeteinek alkalmazásával összefüggésben merülnek fel. Ennek megfelelően a Testületnek

– a rendőri feladatok és utasítások teljesítésének kötelezettsége, azok megsértése vagy annak elmulasztása (pl. intézkedési kötelezettség, arányosság, azonosíthatóság, segítségnyújtási kötelezettség),

– a rendőri intézkedés vagy annak elmulasztása, illetőleg törvényessége (pl. igazoltatás, ruházat- csomag- jármű-átvizsgálás, elfogás, előállítás, idegenrendészeti intézkedés, intézkedés magánlakásban, közlekedésrendészeti intézkedés),

– a kényszerítő eszköz alkalmazása és törvényessége (pl. testi kényszer, bilincs, vegyi eszköz, sokkoló, rendőrbot, útzár, lőfegyverhasználat, csapaterő alkalmazása, tömegoszlatás), esetén van lehetősége eljárni és az adott intézkedést vagy cselekményt vizsgálni, abból a szempontból, hogy történt-e alapjogi sérelem.

A fentiek értelmében a Testület a jogszabályi felhatalmazás hiányában nem rendelkezik hatáskörrel, ezért nem jogosult:

- szabálysértéseket kivizsgálni, a kiszabott szabálysértési- és közigazgatási bírságot csökkenteni, eltörölni;

- büntetőeljárás keretében foganatosított cselekmények törvényességét elbírálni;

- kártérítést megítélni;

- az intézkedő rendőrök büntetőjogi-, szabálysértési- vagy fegyelmi felelősségét megállapítani.

a) A panaszos jelen esetben egyebek mellett azt kifogásolta, hogy előállítás alatt a rendőrök ujjlenyomatot vettek tőle, valamint fényképfelvételt készítettek róla.

A bűnügyi nyilvántartási rendszerről, az Európai Unió tagállamainak bíróságai által magyar állampolgárokkal szemben hozott ítéletek nyilvántartásáról, valamint a bűnügyi és rendészeti biometrikus adatok nyilvántartásáról szóló 2009. évi XLVII. törvény (a továbbiakban: Rabs. tv.) az alábbiak szerint kötelezővé teszi a gyanúsítás közzlése után a büntetőeljárás gyanúsítottainak és bizonyos azonosító jegyeiknek (fénykép, tenyér- és ujjlenyomat)

nyilvántartásba vételét, amit mindenki köteles túrni, jogorvoslatnak azzal szemben nincs helye.

A Rabs. tv. 6. § (1) bekezdése szerint a személyazonosító adatok és fényképek nyilvántartásában az érintett arcképmását nyilván kell tartani, ha a) bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt büntetőeljárás alá vonták, vagy b) a bíróság vele szemben bűnösséget megállapító jogerős ítéletet hozott.

A jogszabály 44. § (1) bekezdése szerint a büntetőeljárás alá vont személyek ujj- és tenyérynymatainak nyilvántartásában annak a büntetőeljárás alá vont személynek az ujj- és tenyérynymatát kell nyilvántartani, akit – egyebek mellett – garázdaság (Btk. 339. §) elkövetésének megalapozott gyanúja miatt büntetőeljárás alá vontak.

A rögzítés módját a Rabs. tv. 92.-93 §-a rendezi. Eszerint a büntetőeljárás alá vont személy arcképmásának rögzítéséről a 6. § (3) bekezdése szerinti nyomozó hatóság vagy ügyészség a megalapozott gyanú közlését követően haladéktalanul gondoskodik. A nyilvántartott személy köteles alávetni magát az arcképmás rögzítésének, ellenszegülése esetén vele szemben testi kényszer alkalmazható. A büntetőeljárás alá vont személyek ujj- és tenyérynymatainak nyilvántartásába e törvény alapján felvételre kerülő ujj- és tenyérynymat levételéről a 46. § szerinti nyomozó hatóság vagy ügyészség a megalapozott gyanú közlését követően haladéktalanul gondoskodik.

A fentebb részletezett szabályok alapján egyértelműen megállapítható, hogy a panaszos által sérelmezett rendőrségi eljárást nem az Rtv., hanem másik jogszabály határozza meg. Ebből az is következik, hogy a kifogásolt rendőri fellépést, vagyis a panaszos rabosítását, illetőleg annak módját a Testület hatáskör hiányában jelen eljárás keretében nem vizsgálhatta.

A Testület tehát jelen panaszeljárásban nem tudta vizsgálni a panaszosnak azon kifogásait, amelyek a rabosításra vonatkoznak.

b) A Testület szintén hatáskörének hiányát állapította meg a panaszbeadvány azon része kapcsán, hogy a panaszos nem kapott másolatot a gyanúsított kihallgatásán készült jegyzőkönyvről. Ezzel a kifogással összefüggésben a Be. rendelkezései biztosítják a megfelelő jogorvoslatot.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos Rtv. és a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) rendelkezéseire – a panaszos kifogásaival összefüggésben az alábbi megállapításokra jutott.

A vizsgálat során a Testület megállapította, hogy a rendőri intézkedés érintette a panaszosnak a Magyarország Alaptörvénye a IV. cikkében foglalt személyi szabadsághoz, VI. cikkében foglalt személyes adatok védelméhez, valamint érintette XXIV. cikkben foglalt tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogát, az alábbiak szerint.

2) A Testület elsőként azt értékelte, hogy a rendőrség a panaszost indokoltan, kellő jogszabályi felhatalmazás birtokában vonta-e intézkedés alá.

A rendőrségi iratok tanúsága szerint 2013. szeptember 9-én 10 óra 59 perckor G. r. főtörzszászlós és L. r. törzsrőrmester a Rendőrkapitányság ügyeletesének utasítására megjelent

a panaszos lakóhelyéül szolgáló társasházban, mivel az ott lakó S. azt a bejelentést tette, hogy szomszédjával vitába keveredett és a szomszédja a vita hevében megrúgta őt. A bejelentő S.-t az intézkedő rendőrök meghallgatták, aki elmondta részükre, hogy 2013. szeptember 1-én a szomszédja, a panaszos ellen feljelentést tett a Rendőrkapitányságon, amelyről jegyzőkönyv is készült. Emiatt kérte őt számon a panaszos, akivel aznap 10 óra 30 perckor körüli időben összeszólalkoztak a lépcsőházban. A panaszos azt mondta neki, hogy „te fa***ó k**a mit képzelsz magadról, mért öntöd le a kutyát vízzel”. A bejelentő elmondta, hogy miután hallotta, hogy a panaszos miként beszél vele, állítása szerint közölte vele, hogy „menj a k**a anyádba”. A panaszos ettől a kijelentéstől ideges lett és elindult az irányába, majd a lépcsőház liftjénél beérte és egy alkalommal őt a panaszos a bal combján megrúgta, amit erősen fájlalt. S. elmondta továbbá, hogy az elkövető a másik emeleten lakik. Majd mivel a bejelentő által elmondottak alkalmasak voltak a Btk. 339. § (1) bekezdésében foglalt garázdaság vétségének a megállapítására, ezért az intézkedő rendőrök az Rtv. 13. §-a lapján megjelentek a panaszos lakásánál és vele szemben intézkedést kezdeményeztek, az Rtv. 29. § (1) bekezdése alapján igazoltatták.

Az Rtv. 13. §-ának (1) bekezdése rendelkezik a rendőr intézkedési kötelezettségéről. A hivatkozott jogszabályhely szerint a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak.

A Szolgálati Szabályzat tovább részletezi az intézkedési kötelezettség szabályait. A Szolgálati Szabályzat 8. §-a szerint a rendőr az általa észlelt vagy tudomására jutott és hivatalból üldözendő bűncselekményről – ha az elkövető ismert, annak megjelölésével – feljelentést tesz, vagy ha a nyomozó hatóság tagja, úgy hivatalból megteszi a szükséges intézkedéseket a büntetőeljárás megindítása érdekében. A rendőr a magánindítványra büntethető bűncselekmény észlelése esetén a feljelentés megtételére jogosult kérésére megadja a szükséges felvilágosítást.

Az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdése szerint a rendőr feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek személyazonosságát a közrend, közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani.

A hivatkozott rendelkezések egyértelműen rögzítik, hogy a rendőr köteles intézkedést kezdeményezni, ha jogellenes cselekményt magvalósító magatartást észlel, vagy ilyenről tájékoztatják. A rendőrségi iratok egyértelműen azt tartalmazzák, hogy a rendőrök bűncselekményről szóló bejelentés miatt jelentek meg a helyszínen, és kezdeményeztek intézkedést.

A rendőrségi iratokból tudhatjuk, hogy a panaszos a rendőrök kérdésére elmondta a helyszínen, hogy valóban szóváltásba keveredett a házban lakó idős nővel és elismerte, hogy egy alkalommal valóban megrúgta az idős nőt a jobb lábával a bal combján. Elmondta továbbá, hogy az idős nő szidalmazta az édesanyját, valamint amikor elindult irányába, hogy kérdőre vonja a nőt, az egy alkalommal irányba rúgott, amely rúgástól sérülést nem szenvedett, ellenben a bordó színű pólóján poros lábnyomat keletkezett. A rendőrök a panaszos pólóját megtekintették, amelyen egy poros folt volt látható, ellenben azt hogy az mitől keletkezett, mitől származik megállapítani nem tudták. A helyszínenre kikerülő mentők

S.-t megvizsgálták és megállapították, hogy a bejelentő bal combján, nyolc napon belül gyógyuló zúzódás keletkezett, mely sérülés minden kétséget kizáróan combra mért rúgástól származott.

A Btk. 339. § (1) bekezdése értelmében garázdaság bűncselekményt követ el az, aki olyan kihívóan közösséggellenes, erőszakos magatartást tanúsít, amely alkalmas arra, hogy másokban megbotránkozást vagy riadalmat keltsen, ha súlyosabb bűncselekmény nem valósul meg, vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

A Testület ezen a ponton szükségesnek tartja felhívni a figyelmet töretlen gyakorlatára, miszerint ha az Rtv. szerinti rendőri fellépés mögöttes jogalapjaként a rendőrség egy Rtv.-n kívüli jogszabályban meghatározott tényállás tekintetében fennálló gyanúokra (pl. bűncselekmény vagy szabálysértés gyanújára) hivatkozik, a Testület – a kérdéses cselekményért egyébként fennálló büntetőjogi vagy szabálysértési felelősség kérdésében való állásfoglalás nélkül – vizsgálja, hogy az adott esetben fennállt-e olyan fokú gyanú, amely elégséges jogalapot szolgáltatott az intézkedéssel megvalósult jogkorlátozásra.

A Testület megítélése szerint a helyszínre kikerkezett rendőrök intézkedési kötelezettségét bejelentés, valamint a helyszínen tapasztaltak egyértelműen megteremtették. A Testület a panaszossal szembeni rendőri fellépés jogszerűségének megítélésekor jelentőséget tulajdonított a panaszos által a gyanúsítottkénti kihallgatása során előadottakra is. A panaszos ugyanis beszámolt arról, hogy pár nappal ezelőtt konfliktusba keveredett S.-sel, és ezért őt az intézkedés napján kérdőre vonta, aki azt mondta neki, hogy a „k**a anyád”, és hasba rúgta őt, erre panaszos combon rúgta az idős nőt. Ezen körülmények alapján a Testület úgy ítélte meg, hogy a panaszossal szemben felmerült a jogellenes cselekmény elkövetésének az a minimális szintű gyanúja, amely rendőri intézkedést tett szükségessé.

A Testület megítélése szerint pedig egy bűncselekmény elkövetésének gyanúja bizonyosan olyan körülmény, amely a közrend, közbiztonság védelme érdekében fogatosított igazoltatást megalapozza.

Figyelemmel arra, hogy a panaszossal kapcsolatban megállapítható volt a rendőri intézkedéshez minimálisan szükséges gyanú fennállása, ezért a Testület megállapítása szerint a panaszossal szembeni intézkedés kezdeményezése és a panaszos igazoltatása jogszerű volt, így nem sérült a panaszos személyes adatok védelméhez való joga.

3) A Testület ezt követően a panaszos előállításának jogszerűségét vizsgálta meg.

a) Az Rtv. 33. § (1) és (2) bekezdése taxatív felsorolja az előállítás okait. A rendőrség ezen okok közül a panaszos előállításának indokaként és jogalapjaként az Rtv. 33. § (1) bekezdés a) pontját jelölte meg. E szerint a rendőr a további intézkedés megtétele céljából elfogja és az illetékes hatóság elé állítja azt, akit szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten értek. A fenti rendelkezés a rendőrnek nem biztosít mérlegelési lehetőséget, hanem tettenérés esetén kötelező jelleggel írja elő az intézkedés alá vont előállítását.

Ahhoz, hogy a Testület a rendőrség által megjelölt előállítási ok megalapozottságáról állást foglaljon, egyrészt arról kell állást foglalnia, hogy felmerülhetett-e a panaszossal szemben bűncselekmény elkövetésének gyanúja, másrészt arról, hogy amennyiben igen, úgy megvalósult-e „tettenérés”.

Az első kérdéssel kapcsolatban a Testület újfent hivatkozik töretlen gyakorlatára, amely szerint a bűncselekmény tényállásszerűsége kizárólag a rendőri intézkedés jogalapja szempontjából vizsgálja. Erre figyelemmel az adott helyzetben elsődlegesen az volt a feladata, hogy megítélje a megjelölt előállítási ok megalapozottságát, tehát azt, hogy az adott körülmények között fennállt-e a hivatkozott bűncselekmény elkövetésének az intézkedéshez szükséges, minimális gyanúja.

Ezzel összefüggésben a Testület fontosnak tartja hangsúlyozni: nem abban a kérdésben foglal állást, hogy a panaszos követett-e el bűncselekményt vagy sem, hanem csupán abban, hogy az adott helyen és időben rendelkezésére álló adatok alapján a rendőr gondolhatta-e azt, hogy panaszossal szemben felmerül a bűncselekmény elkövetésének – a megalapozott gyanú szintjénél alacsonyabb fokú – gyanúja. Amennyiben igen, úgy a rendőri intézkedés akkor is jogszerű lehet, ha utóbb a nyomozás azt állapítja meg, hogy az érintett nem követett el bűncselekményt, vagy a bűncselekmény elkövetése nem bizonyítható. Sem az Rtv., sem a büntető anyagi, illetve eljárási szabályok nem tartalmazzák a „tettenérés” meghatározását, ezért a Testület itt is a 265/2011. (IX. 14.) számú állásfoglalásában elvégzett fogalomértelmezést követi.

Fentebb a Testület úgy foglalt állást, hogy a panaszos magatartása a rendőrök oldalán intézkedési kötelezettséget keletkeztetett, mivel fennállt a gyanúja annak, hogy a panaszos elkövette a garázdaság bűncselekményét. Ennek keretében jogszerűen végezték el a rendőrök a panaszos igazoltatását, és a gyanú megléte ahhoz is megfelelő jogalapot szolgáltatott, hogy vele szemben előállítást foganatosítsanak. Ezt követően a Testületnek abban kellett állást foglalni, hogy megvalósult-e az Rtv. szerinti „tettenérés”.

A Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény kommentárja szerint a bírói gyakorlat – a tetten ért tolvaj által az eltulajdonított dolog megtartása érdekében alkalmazott erőszak rabláskénti minősülése kapcsán – a tettenérés fogalmát tágan értelmezi, nem csak a cselekmény véghezvitele közbeni leleplezést érti rajta, hanem megállapíthatónak tartja akkor is, ha a bűncselekmény felfedezése a lopás befejezését jelentő elvétel után, de még az elvitel közben történik. Tettenérésnek minősül a lakásbetörés elkövetőjének a folyamatos üldözés utáni, akár a helyszíntől távoli elfogása is, ám a folyamatos üldözés megállapításának feltétele a helyszínről távozó tolvaj *folyamatos* szemmel tartása és *megszakítás nélküli* üldözése. Amennyiben a folyamatos üldözés megszakad, nem beszélhetünk tetten ért tolvajról (lásd: Dr. Belovics Ervin – Dr. Molnár Gábor – Dr. Sinku Pál: Büntetőjog. Különös rész. Harmadik, átdolgozott kiadás. HVG-Orac, Budapest, 2003, 587-588. o.).

A Be. szerint [127. § (3) bekezdés] a bűncselekmény elkövetésén tetten ért személyt bárki elfoghatja, köteles azonban őt a nyomozó hatóságnak haladéktalanul átadni; ha erre nincs módja, a rendőrséget értesíteni. A Be. kommentárja is kiemeli, hogy nem csak az minősül tettenérésnek, ha az elkövető a cselekményt szemtanú jelenlétében hajtja végre, és őt a szemtanú elfogja, hanem az is, ha az elkövetőt akár a szemtanú, akár a szemtanú felhívása, vagy más körülmény (pl. riasztó észlelése) alapján a szemtanútól különböző személy *üldözés során* elfogja [Jakucs Tamás (szerk.): Kommentár a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvényhez, 262. o.].

Mind az anyagi, mind az eljárási törvényekhez fűzött kommentárból kiderül tehát, hogy a tettenérés megállapításához szükséges egyfajta folyamatosság, amely a cselekmény elkövetését az elfogással összekapcsolja. Ezért abban az esetben is, ha az Rtv. tettenérés

fogalmát nem csupán a hatóság általi észlelés alapján induló intézkedésekre szorítjuk, szükséges, hogy a tetten ért személy mozgását, cselekvését – akár a szemtanúk, akár az értesítésre megjelenő rendőrök – végig kövessék a cselekmény elkövetésétől kezdve. Amennyiben az elkövető ilyen fajta nyomon követhetősége megszakad, úgy tettenérésről nem beszélhetünk.

A rendőrségi iratokból kiderül, hogy S. segítségért kiabált, miután a panaszos megrúgta őt, de a segélykérésre nem reagált senki, így ezt követően visszament lakásába, ahogyan ezt a panaszos is tette, majd értesítette a rendőrséget. S. bejelentése nyomán a rendőrök kikerkeztek a társasházhoz, majd miután felvették a kapcsolatot a bejelentővel, megjelentek a panaszos lakásánál, akit intézkedés alá vontak. Megállapítható tehát, hogy a tettenérés megállapításához elengedhetetlen folytonosság jelen esetben nem állt fenn, mivel a panaszos mozgását, cselekvését az elkövetéstől az elfogásig sem a bejelentő, sem pedig a rendőrök nem követték végig, a tettenérés megvalósulásához szükséges feltétel, az elkövető folyamatos szemmel tartása és megszakítás nélküli üldözése, jelen esetben nem valósult meg.

A fent ismertettek alapján a Testület álláspontja szerint az Rtv. 33. § (1) bekezdés a) pontja alkalmazásának feltételei nem álltak fenn, ezért a nem megfelelő előállítási ok megjelölése miatt megállapította a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmét, amely sérelmet csekély fokúnak értékelt.

A Testület álláspontja szerint, megfelelő jogalapot a Rtv. 33. § (2) bekezdésének b) pontja teremthetett volna, mivel a bűncselekmény elkövetésének gyanúja valóban fennállt a panaszossal szemben.

b) Tekintettel arra, hogy az Rtv. a vizsgált esetre nem kötelező jelleggel, hanem lehetőségként írja elő az előállítás alkalmazását, a jogalap meglétén túl a Testületnek azt is mérlegelni kellett, hogy az előállítás megfelelt-e az arányosság követelményének.

Azon kérdés megítéléséhez, hogy a rendőrség megalapozottan döntött-e a panaszosok előállítása mellett, az Rtv. 15. §-ában előírt arányossági követelmény ad eligazítást. A rendelkezés értelmében „a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával”, továbbá „több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár”.

Az arányosság megítélésakor a Testületnek azt kellett figyelembe vennie, hogy volt-e az előállításnak olyan célja, amely csak a szabadság korlátozásával volt elérhető.

A Testület erre a kérdésre igenlő választ adott. A Testület álláspontja szerint a helyszínen tapasztaltak, a cselekmény tárgyi súlya, továbbá az, hogy a bűncselekmény megalapozott gyanúját kizárni csak további bizonyítási cselekmények (jelen esetben gyanúsított kihallgatás) elvégzésével lehetett – amelyek mielőbbi foganatosításához a panaszosnak is érdeke fűződött -, megalapozta és indokoltá tette a panaszos előállítását.

Az előállítást a Testület mindezek alapján arányosnak találta, ezért megállapította, hogy az a panaszos személyes szabadsághoz való alapvető jogát nem sértette.

c) A Testület ezt követően azt értékelte, hogy a panaszos előállításának időtartama a jogszabályi előírásoknak és az arányosság követelményének megfelelt-e.

A rendőrségi jelentésekből tudható, hogy a panaszos előállítása 10 óra 59 perctől 17 óra 42 percig tartott. A helyszínre a mentő 11 óra 25 perckor érkezett meg és 11 óra 40 perckor távozott. Mivel a helyszínen további adatgyűjtés és tanúkutatás vált szükségessé, így az ügyeleten keresztül a panaszos előállításához segítséget kértek az intézkedő rendőrök, mely során B. r. főtörzsőrmester, illetve B. r. törzsőrmester 11 óra 45 perckor a helyszínen megjelent, majd a panaszos előállítását megkezdték. A panaszos 12 órakor került befogadásra az előállító helyiségbe, vele szemben 12 óra 5 perckor Drager légalkohol mérő készüléket alkalmaztak. A sértettet 12 óra 49 perctől 13 óra 37 percig hallgatták meg tanúként, ezt követően adatkarbantartás elvégzésére és a bünyügyi nyilvántartásba vételhez szükséges iratok előkészítésére került sor. A panaszost a Rendőrkapitányság előállító helyiségéből a rendkívüli ór 16 óra 25 perckor (az előállító helyiségben elhelyezett fogvatartott személyről szóló nyomtatvány szerint 16 óra 35 perckor) bocsátotta el végleg minden holmijával, majd gyanúsítottként került kihallgatásra garázdaság vétség megalapozott gyanúja miatt 16 óra 45 perctől 17 óra 17 percig, ezt követően bünyügyi nyilvántartásba vétele megtörtént és igazolással az épületből 17 óra 42 perckor távozott.

Az Rtv. 33. §-ának (3) bekezdése tartalmazza az előállítás időtartamára vonatkozó rendelkezéseket. Ennek értelmében a személyi szabadság csak a szükséges ideig, de legfeljebb 8 órán át korlátozható. Ezt az időtartamot a rendőri szerv vezetője egy alkalommal, 4 órával meghosszabbíthatja, amennyiben ez indokolt és az előállítás célja még nem valósult meg. Az előállítás időtartamát a rendőri intézkedés kezdetétől kell számítani.

A Szolgálati Szabályzat 30. §-ának (3) bekezdése szerint az előállítás a fogvatartott személy szabadon bocsátásáig vagy őrizetbe vételéig, illetve előzetes letartóztatásáig, de legfeljebb az Rtv. 33. §-ának (3) bekezdésében meghatározott ideig tart.

A Testület a kérdés vizsgálata kapcsán figyelemmel volt az Rtv. 15. §-ában foglalt arányosság követelményére.

A Testületnek azt kellett vizsgálnia, hogy – a panaszost 16 óra 25 perckor (illetve 16 óra 35 perckor) elbocsátva az előállító helyiségből – aránytalanul hosszúnak minősül-e az az idő, amíg a panaszos kihallgatására sor került. A Testület a rendőrségi iratok alapján arra a megállapításra jutott, hogy a sértett tanúkénti kihallgatása 13 óra 37 perckor ért véget, az adatkarbantartásra és az írásos tevékenységre egy órát számítva a panaszos előállító helyiségből történő elbocsátásáig megközelítőleg két órán keresztül a panaszos ügyét érintően nem került sor semmilyen intézkedésre, eljárási cselekményre. J. r. főtörzssászlós jelentésében azonban megjegyezte, hogy az ügyeletes utasítására 13 óra 40 perctől egy fiatalkorú gyanúsítottal szemben halaszthatatlan nyomozati cselekmények elvégzésére került sor a törvényes képviselő és a védő jelenlétében 16 óráig.

Korábbi [pl. a304/2009. (X. 14.) számú] állásfoglalásaiban a Testület kimondta, hogy a rendőrség nem hivatkozhat alappal saját leterheltségére, munkaszervezési nehézségeire az állampolgárok alapvető jogaival összefüggő kötelezettségei teljesítése során. Az állam intézményvédelmi kötelezettsége ugyanis azt jelenti, hogy az állami szerveknek nem csupán tartózkodniuk kell egyes alapjogok megsértéséről, indokolatlan korlátozásától, hanem pozitív kötelezettségük áll fent arra nézve, hogy e jogok zavartalan gyakorlását biztosítsák.

Az országos rendőrfőkapitány 29000-105/375-12/2009. RP. számú határozatában osztotta a Testület 304/2009. (X. 14.) számú állásfoglalásában kifejtetteket, miszerint a rendőrségi kapacitás, feladatelosztás, esetleges (pillanatnyi, átmeneti vagy tartós) létszámhiány nem vehető az alapjogsérelem mérlegelése kapcsán figyelembe. A Testület az Rtv. 92. § (1) bekezdése alapján a panaszos alapjog-korlátozásának jogszerűségét vizsgálja, annak kapcsán tesz megállapításokat, és alapjogsértés észlelése esetén nem lehet figyelemmel arra, hogy ez milyen szerv, személy, esetlegesen kimenthető („fel nem róható”) magatartására vezethető vissza. Az országos rendőrfőkapitány hivatkozott, a Testület álláspontját elfogadó határozatában kifejezetten rögzíti, hogy a „rendőrségen belül kialakított feladat- és hatásköri rendszer, továbbá esetleges szervezési hiányosságok hátrányos következményeit nem viselheti” az érintett állampolgár, és hogy az „állampolgárok jogos igénye, hogy ésszerű határidőn belül a Rendőrség a törvényben előírt kötelezettségét teljesítse”.

A Testület a rendőrségi iratok alapján nem tudott feltárni olyan körülményt, amely indokoltá tette, hogy a panaszos kihallgatását 16 óra 45 perckor kezdjék meg, különös tekintettel arra, hogy a kihallgatása után szabadon bocsátották, ezért arra a megállapításra jutott **az előállítás időtartama miatt sérült a panaszos személyi szabadsághoz való joga.**

A panaszos kifejezetten sérelmezte, hogy a „fogdán” kellett várnia a jegyzőkönyv felvételiéig, ezért a Testület ezzel kapcsolatban az alábbiakat jegyzi meg.

A Szolgálati Szabályzat 31. § (2) bekezdése szerint a fogvatartott tényleges elhelyezése az előállító egységen belül az előállító helyiségben történik. [Az Rtv. 97. § (1) bekezdés h) pontja alapján a fogvatartott az, akit törvény, illetve törvény alapján kiadott hatósági határozat alapján a szabad mozgáshoz és tartózkodási hely szabad megválasztásához való jogában korlátoznak (örizetbe vett, előzetesen letartóztatott, közbiztonsági őrizetben lévő, elfogott és előállított, elővezetett).]

Az idézett rendelkezés értelmében a fogvatartottat az előállítás ideje alatt a rendőrség épületében az előállító helyiségben kell elhelyezni, ezért a panaszos fenti kifogása nem alkalmas alapjogsérelem okozására.

4) A panaszos előadta, hogy az előállítás során szüleit szeretne volna értesíteni, de telefonját nem használhatta, azt a fogdán el is vették tőle. A panaszos kérte, hogy édesanyját értesítsék ki, és megadta a telefonszámát is, de ez nem történt meg.

a) A Szolgálati Szabályzat 31. § (5) bekezdése értelmében „az előállító egységben történő elhelyezést megelőzően a fogvatartott személynél lévő tárgyakról az 1. mellékletben meghatározott, letéti tárgyakról szóló, 3 példányos jegyzéket kell készíteni. A letétként kezelt fizetőeszközt címletenként és – amennyiben sorszámmal rendelkezik – sorszám szerint, a többi letétként kezelt tárgyakat megnevezésük, számuk és egyedi azonosítást lehetővé tevő jellemzőik feltüntetésével kell a jegyzékben feltüntetni. A jegyzék eredeti példánya a letét őrzési helyén, a másolati példányok közül egy a fogvatartottnál, egy pedig az átíró tömbben kerül elhelyezésre.”

A fogvatartott birtokában tartható tárgyak körét a rendőrségi fogdák rendjéről szóló 19/1995. (XII. 13.) BM rendelet melléklete határozza meg. Az abban szereplő felsorolás nem tesz említést mobiltelefonról, **tehát ezt a rendőrök a panaszostól kellő felhatalmazás alapján vették el az előállító helyiségben történő elhelyezéskor.**

b) Viszont a panaszos előadásából arra lehet következtetni, hogy ő már a rabosítás előtt is kívánta telefonját használni. Ezt erősíti meg G. r. főörzszászlós jelentése is (aki a helyszíni intézkedést kezdte meg, viszont a kapitányságra már nem ő állította elő a panaszost), amely szerint felhívta a panaszos figyelmét arra, hogy amíg a rendőri intézkedés alatt áll, a mobiltelefonját nem használhatja, illetve tájékoztatta, hogy kiértesítendő személyt megnevezhet.

Az Rtv. 13. § (3) bekezdése értelmében ha a rendőrt az intézkedés megtételében tárgy akadályozza, azt eltávolíthatja, vagy az akadályt más módon elháríthatja, az ezzel okozott kárért a rendőrségnek az intézkedés alapjául szolgáló cselekményben vétlen károsultat kártalanítania kell.

Az Rtv. 18. §-ának (1) bekezdése szerint a fogvatartott részére biztosítani kell azt a lehetőséget, hogy egy hozzátartozóját vagy más személyt értesítsen, feltéve, hogy ez nem veszélyezteti az intézkedés célját. Ha a fogvatartott nincs abban a helyzetben, hogy e jogával élhessen, az értesítési kötelezettség a rendőrséget terheli. (Az Rtv. 97. § (1) bekezdés h) pontja alapján a fogvatartott az, akit törvény, illetőleg törvény alapján kiadott hatósági határozat alapján a szabad mozgáshoz és tartózkodási hely szabad megválasztásához való jogában korlátoznak (örizetbe vett, előzetesen letartóztatott, közbiztonsági őrizetben lévő, elfogott és előállított, elővezetett).)

A Testület a mobiltelefonokkal kapcsolatos rendőrségi gyakorlatot a két rendelkezés összeolvasása alapján a következőképpen értékeli. Olyan esetekben, amikor a rendőri intézkedés célját veszélyezteti, ha az intézkedés alá vont személy mobiltelefonon ellenőrizetlenül lép kapcsolatba valakivel (pl. nem zárható ki, hogy bűntársát értesíti a gyanú szerint tetten ért elkövető), úgy az Rtv. 13. § (3) bekezdése kellő jogalapot biztosít a rendőrnek a telefon (mint az intézkedés eredményes végrehajtását akadályozó tárgy) elvételére, illetőleg használatának korlátozására.

Ha ilyen körülmény az adott helyzetben nem áll fent, úgy a mobiltelefon elvételének, illetőleg használata korlátozásának nincsen jogalapja (kivéve az előállító helyiségben való elhelyezés során, amikor a mobiltelefont el kell venni, mint olyan tárgyat, amelyet az előállított nem tarthat magánál). Ilyen esetekben semmi nem zárja ki, hogy a hozzátartozót vagy más személyt (aki természetesen ügyvéd és pártfogó is lehet) az előállított személy a saját mobiltelefonján értesítse, hiszen e jog főszabály szerint az érintettet illeti meg, és csak az értesítés csak akkor rendőri feladat, ha a fogvatartott valamilyen okból nincsen abban a helyzetben, hogy értesítési jogával éljen.

A Testület úgy véli, hogy a panaszost a közelében lévő rendőröknek lehetőségük lett volna kontrollálni, ellenőrizni, hogy valóban édesanyjával beszél-e, akinek értesítése pedig önmagában bizonyosan nem jelenthetett veszélyt az intézkedés eredményes lebonyolítására, amely indokolta volna a panaszost a mobiltelefonjának korlátozásában, mivel nem állt fenn olyan további körülmény, ami ennek a kellően reális lehetőségét felvetette volna.

Mindezek alapján a Testület álláspontja szerint sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga a telefonhasználat korlátozása miatt.

c) B. r. főhadnagy úgy nyilatkozott, hogy a panaszos az előállító helyiségben történt befogadásakor jelezte, hogy édesanyjának kiértesítését kéri. Az édesanyját B. r. főhadnagy az ügyeleti helyiségben lévő telefonkészüléken felhívta, de a hívott fél nem vette fel a telefont. A

főhadnagy a telefonhívás pontos idejét nem tudta megmondani, és arra sem emlékszik az eltelt időre való tekintettel, hogy hány alkalommal kísérelte meg felvenni a kapcsolatot a panaszos édesanyjával, de arra határozottan emlékszik, hogy a panaszos az általa megadott telefonszámot hívta, de a hívott fél nem vette fel.

Mivel a Rendőrkapitányságon nem tették lehetővé, hogy a panaszos személyesen telefonáljon édesanyjának, a Testület megállapította, hogy a rendőrség ebben a tekintetben jogsértést követett el, mivel az Rtv. 18. § (1) bekezdéséből egyértelműen az következik, hogy – az Rtv. 97. §-a h) pontja szerinti – fogvatartott részére személyesen kell biztosítani azt a lehetőséget, hogy egy hozzátartozóját vagy más személyt értesítsen, feltéve, hogy ez nem veszélyezteti az intézkedés célját. Ha a fogvatartott nincs abban a helyzetben, hogy e jogával élhessen, akkor terheli az értesítési kötelezettség a rendőrséget.

A Testület a rendőrség mulasztása miatt megállapította a panaszos tisztességes eljáráshoz való alapvető jogának sérelmét.

A Testület a felek ellentmondó előadása miatt nem tudott állást foglalni a tekintetben, hogy a rendőrség valóban megkísérelte-e kiértesíteni a panaszos édesanyját. A Testület ugyanakkor felhívja a figyelmet arra, hogy a hasonló esetek elkerülése érdekében különösen fontos a kiértesítés megtörténetének, illetve megkísérlésnek – a panaszos aláírásával ellátott – pontos dokumentálása.

IV.

A Testület vizsgálata során megállapította, hogy megfelelő jogalap birtokában igazoltatták a panaszost. A Testület megítélése szerint a panaszos előállítására kellő jogalap birtokában és indokoltan került sor, azonban sérült a panaszos személyi szabadsághoz való joga előállításának időtartama miatt, valamint csekély mértékben sérült a tisztességes eljáráshoz való joga az előállítás indokának nem megfelelő megjelölése okán. A Testület továbbá úgy ítélte meg, hogy a rendőrök jogszerűen vették el a panaszostól telefonját az előállító helyiségben történő elhelyezéskor, ugyanakkor sérült a tisztességes eljáráshoz való jog a telefonhasználat korlátozása és a hozzátartozó kiértesítése miatt.

A megvalósult alapjogsértés a Testület megítélése szerint elérte a súlyosság azon fokát, amely indokoltá tette a panasz és az állásfoglalás megküldését az országos rendőrfőkapitánynak, ezért a Testület a rendelkező részben foglaltak szerint döntött.

Budapest, 2014. április 16.

Dr. Lukács Tamás
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
előadó testületi tag

Dr. Wildner Domonkos
testületi tag

Dr. Cservák Csaba
testületi tag

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET